

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

16. An Parochus teneatur aliquam Missam applicare pro suis Ovibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. XVI. Cui magis prodest Missa, ei, qui illam audit, an ei, cui Sacerdos eandem applicat?

Rursus quid melius, Missa simul dicta, an successivè?

Denique Missa ante, an post mortem celebrare?

1. Quæsit olim, paupercula Vidua quid consuleret faceret pro suo viro defuncto, curare aliquas Missas pro eo offerri, an ipsam pro eodem aliquas Missas audire. Dixi huic interrogationi responderi posse ex Deologo disp. 19. de Euch. sect. 12. num. 234. Si queratur (ait) num. plus emolumenti afferat, & quod sit utilius homini audire Missam, an petere, ut pro se absente offeratur, existimo, habere, se sicut excedens, & excessum: Nam, quod attinet ad effectus remissionis poenæ, plus proderit Missa absenti specialiter applicata; quoad impetrandum vero auxilia, præservandum à periculis & alia similia, consulerem regulariter magis quod audiretur Missa, quam quod in absentia pro ipso offerretur. Cum enim impetratio hæc non sit semper infallibilis, ut supra (d. disp. 19. sect. 9. an. 131.) vidimus, crederem cæteris paribus, facilius exaudire Deum pro eo qui reverenter, & devotè adest Sacrificio: sic enim videtur fuisse congruum ad conciliandam reverentiam, & devotionem erga Sacrificium istud, & hoc ipsum non raro miraculis, & signis extraordinariis videtur Deus ipse comprobasse. Hæc ille.

2. Cum igitur ea vidua, maxime interderit Satisfactionem pro anima vii in Purgatorio, forte existenti, melius facturam existimavi, si Missas curaret viro applicandas, quia Missa applicata, ut dictum est, magis prodest ad satisfactionem poenæ, quam solum audire.

3. Ad eius tamen solamen addidi; Missam auditam multum prodesse, etiam per modum impetrationis ad poenæ remissionem. Sicut enim duplici via potest quis obtinere remissionem poenæ ob furtum v. g. à se commissum, contracta. Primum, si compenset dando alterum tantum: Secundò, si agat Dominum ut liberaliter remittat. Sic proportionaliter Missa applicata satisfacit pro poenâ debita, veluti datur compensacionem ex thesauro meritorum Christi; at Missa eadem audita impetrat, per modum orationis, remissionem liberalem ejusdem poenæ, illa igitur paupercula, multis Missis auditis, fortasse impetrabit remissionem poenæ sui vii ad quam remissionem una, vel altera Missa applicata, forte non sufficeret.

3. Dixi eadem, melius facturam, pro concupita satisfactione vii, si eas Missas eodem die simul celebrandas, curaret quam successivè. Sic S. Antoninus in Summa p. 1. tom. 10. c. 2. §. 5. Homob. de exam. tract. 4. cap. 14. q. 12. fin. Ratio consilij fuit, quia quamvis magis mereatur ille, qui centum v. g. Missas successivè diebus celebrandas curet, quam qui simul, eodem die, quia nimirum, sic divinus cultus, per eum magis extenditur, & quamvis quoad fructum Satisfactionis adsit æqualitas ut æquales supponuntur in numero Missæ: tamen, qui eodem die curat dicenda, citius exhibet Deo Satisfactionem, & citius animam à Purgatorio liberat.

4. Denique eidem interroganti, quid pro se uter faceret, curare, ut sibi applicentur Missæ, dum viveret, an post mortem? Dixi, melius, dum viveret. Ita March. de ord. tr. 3. p. 2. c. 34. a. n. 1. alique. Ratio potissima fuit, quia post mortem lucrabitur Satisfactionem, dum vivit tam Satisfactionem, tum meritum.

§. XV. Quid valeat magis pro Defunctis, Missa applicata, an Bulla Cruciatæ.

1. Instabit aliquis (ne id hæc occasione taceam) quæretque, Quid huic Viduæ modicam pecuniam habenti consulerem magis: Ut curaret duas Missas offerri pro anima sui vii, an potius, ut Bullam Cruciatæ, quæ pro Defunctis distribui solet acciperet?

2. Respondi, nihil videri, cæteris paribus, utrumque Animæ vii facturam, si Bullam sumeret, quæ pro defunctis, sive per modum suffragij, sive alio modo. Ratio plenaria pro Defunctis. Ratio responsionis datur duobus illis propositionibus: altera est, vim illam in Missa 1. actu secundo, seu quoad effectum finitam, & limitationem, ut supra cap. 2. §. 1. a. n. 1. quare potest frequenter accedere, ut una vel aliam modo triginta, centum plates Missæ non sufficiant remissionem poenæ quam quis debet. Altera est, plenariam plenariam satisfieri posse pro quibuslibet debitis, sic enim ea definitur ex Laym. lib. 3. art. 1. num. 1. & passim. Indulgentia plenaria est, quæ conceditur, ut omnem poenam in purgatorio, pro peccatis remittat.

Ex his ita conficitur ratio. Missa applicata non per sufficit ad remissionem totius poenæ, Indulgentia plenaria sufficit. Ego quoad hoc, quod videtur dit fructuosior Indulgentia, seu Bulla Indulgentia conferens.

3. Dixi (cæteris paribus) ut interim ab illis quæstionibus, quæ possent fieri de certitudine Indulgentiæ, & de aliis emolumentis Meriti, vel Imperpetuo provenientibus in Missa, de quibus fuit Theologorum Indulgentiæ, & de Missa. Semper autem ponimus certam esse Indulgentiam, qualis præbuit hæc ex Bulla Cruciatæ. Lege Ludovic. a Cruce Bull. Cruciatæ. d. 1. dub. 1. & 2.

§. XVI. An Parochus teneatur aliquam Missam applicare pro suis oribus.

1. Ex Tridentino sess. 23. de refor. c. 1. in fine, quod habet. Cum præcepto divino mandatum sit, ut quibus animarum cura commissa est, oves suas pro his Sacrificium offerre, &c. colligunt nonnulli præceptum divinum, ut Parochus, & propter extensionem rationis, Pontifex, Episcopus, Superioremque fructum quicumque, aliquoties saltem in anno Missam applicet pro suis subditis. Et Sotus quidem in 4. dist. 34. q. 1. & 2. & de Inst. lib. 9. q. 3. art. 1. circa medium, tempore Missæ pro iis offerre Parochum debere existimat. Ita de Sacra. d. 4. q. 2. p. 7. solum, diebus Dominicis aut in hebdomada, Marchinus de ord. tract. 3. p. 12. q. 1. saltem diebus solemnibus.

2. Non pauci id confirmant ex eo, quia Parochus tenetur celebrare quoties populus tenetur audire. Missa ut supra lib. 1. c. 6. §. 2. n. 1. diximus, ergo tenetur etiam applicare pro Populo.

3. Non est autem quæstio, quando forte Parochus alio titulo, v. g. fundatore, vel elemosynario, neque quando, ex legitima consuetudine, vel statuto esse in nonnullis Hispaniæ locis notat N. g. n. t. enim quis dubitat teneri?

4. In nostra igitur quæstione dico non adesse obligationem in Parocho, vel Superiore. Ita Val. de gram. d. 234. c. 4. n. 27. alios citans. Ratio est, quia in c. 6. n. 4. diximus, non est apponenda gravis obligatio, illa non constat, ut certe hic non constare ex contrariæ rationis iam patebit.

5. Ad Tridentinum enim respondeo, ibi dici quod adesse præceptum divinum, ut oves suas Parochus offerat & sacrificium pro iis offerat. sed non dici, quod sacrificium pro iis particulariter applicet, satis igitur ex universaliter pro iis oret in Sacrificio.

Adde, esse Theologorum doctrinam, quod præceptum quoddam fertur indeterminatè, ad quod obligat, donec à Superiore determinetur, quia cum possit ut indeterminatum in executionem extendatur, fertur præceptum prædictè tunc esse completum, quia adesse præceptum divinum indeterminatum, quod tunc in vita communicandi, ibi, Nisi manducaveritis carnem filij hominis, &c. quod non explicat de temporibus, & quando, ideo ad nihil saltem extra præceptum

lum mortis obligantur, quantum ex hoc capite Fidelibus, donec Ecclesia determinaverit tempus Paschale. Ita Delugo de Euc. disp. 16. sect. 2. n. 28. & de pœnit. d. 15. sect. 3. num. 29. Idem contingit in præcepto Confectionis. Video etiam idem esse in materia Sacrificij: est enim præceptum divinum aliquoties celebrandi in illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*; sed quia nondum Ecclesia determinavit; ad nihil ex vi hujus præcepti Sacerdotes tenentur. Sic idem de Euc. d. 10. sect. 1. num. 9. & 10. Pari igitur modo, etiam si vel Tridentinum, vel præceptum divinum injungeret particulatim applicationem; tamen quia non determinat quando, & quoties (quod certe Ecclesia determinare potest) ad nihil tenentur Parochus.

6. Ad confirmationem negatur consequentia, non enim valet illatio: obligor tibi dare opportunitatem audiendi Sacrum, ergo obligor illud pro te applicare. Nam propterea rectè Marchinus de orat. tom. 3. p. 2. cap. 30. num. 4. defendit Parochum quendam, quem Episcopus coegit, ut ter, in hebdomada, pro suis ovis applicaret Sacrum, ex eo, quia extabat ibi statutum, ut Parochus ter in hebdomada Sacrum faceret rectè, inquam, defendit, siquidem non bene infertur, ut dicebam: obligatur quis sacrificare, ergo obligatur applicare, cum non rectè ex una obligatione inferatur alia. Ita Papius ff. de Minorib. Et sapè quis dicat, quod quando Parochus obligatur celebrare ad benedicendos (ponfos, vel ut est mos alicubi, ad defunctos sepeliendos, vel ad consecrandas particulas pro communione sui populi, obligetur etiam pro iisdem Sacramentis applicare?

7. Ex dictis infertur, posse Parochum recipere stipem à populo, ut offerat Sacrum pro ipso, etiam in diebus festis, quia licet tunc obligetur facere Sacrum, sui tamen iuris est in applicando. Nec obstat Constitutio Urbani VIII. de Celebratione Missarum, de qua latè infra lib. 3. hæc enim solum prohibet ne oblitus Sacerdos applicare pro uno, applicet etiam pro alio, id quod non est contra hactenus dicta.

CAPUT III.

De Attentione Sacerdotis dum celebrat.

1. Attentionis duplex est, interna, & externa. Hæc consistit in negatione distractionis externæ: id est, negotij, vel occupationis exterioris, quæ ex se distrahet mentem debeat ab Orationibus, & actionibus Missæ. Ut si quis vellet, dum Missam celebrat, depingere v. g. confabulari, legere Historias, & similia facere; externam attentionem non haberet. Interna consistit in applicatione interna mentis ad Missam: & triplex esse potest. Ad verba integrè proferenda, materialisque actiones suo ordine peragendas. Ad sensum verborum, significationesque Cæremoniarum. Ad Deum, resque divinas contemplandas. Hæc tertia est omnium optima, modo Missæ operationem non impedit, sequitur secunda, infimo loco se habet prima.

2. Licet autem attendendum semper sit habere attentionem internam tertij generis, idque in cæteris orationibus extra Missam sit absolute consulendum, nihilominus in Missa, per sæpè Sacerdotibus potissimum regnet ordinatus, nec bene instructis consulenda est attentio interna primi generis, ut scilicet ad verba, & actiones, quæ plerumque sunt, & facile omitti, atque cum scandalo committi possent diligenter attendant.

3. Sed jam quid peccabit Sacerdos, si negligens (sed sine contemptu) internam attentionem, solam externam adhiberet? quod est querere, quoniam peccato peccat, si dum Missam celebrat, aliud mentem voluntariè divertat, cogitèque sua negotia, vel philosophicam quampiam questionem speculetur, probabiliter

securus, quod propter habitum Missandi, non omittat debitas saltem graviter cæremonias.

Legi (passim enim occurrunt) Authores tractantes de attentione debita in auditione Missæ, in horis Canonicis, in orationibus cæteris, verum qui tangeret hoc speciatim de celebratione Missæ, non legi.

4. Et videbitur alicui parum esse rationem de his, ac de Missæ celebratione, utrobique enim intercedit oratio, seu locutio cum Deo. Ita quidem in multis, sed in uno non ita, ut mox n. 9. videbimus.

5. Sed enim verò, propter dictam paritatem, recollenda est celebris illa questio. An ad observandum præceptum auditionis Missæ, vel recitationis Horarum requiratur attentio interna, aliqua tandem ex triplici dicta n. 1. an sufficiat externa duntaxat.

6. Equidem locum hic haberem id fusè pertractandi, nisi eam questionem Joan. Delugo de Sac. disp. 2. sect. 2. n. 25. & Aegid. Coninch. de Sac. q. 83. art. 6. dub. unico. à num. 289. lege etiam Dian. p. 1. tr. de horis Canon. Ref. 2. tam eruditè pertractassent, ut addere aliquid velle superfluum, ne dicam operosum, mihi esse videatur: illos ergo lege, apud quos invenies esse duas sententias, utramque probabilem; Alteram, Quam sequuntur Suar. Valsq. Sotus. Nav. Mald. Cæst. Sanch. Turr. aliique innumeri citati à Delugo, & Dian. ibid. requirerent attentionem internam; Alteram, (Quam sequuntur Sylvest. Durand. S. Ant. Palud. Rosel. Coninch. Hurt. & probabilem dicit Less. Henriq. Victorell. Laym. citati ab iisdem, quam approbant dicti Delugo, & Coninch. solidèque confirmant) solum requirerent externam. Itaque, qui, dum Missam ex præcepto audit, vel officium divinum persolvit questionem philosophicam secum mente voluntariè obvolveret, vel sua negotia cogitaret, modo externam attentionem haberet, quia scilicet non poneret distractiones externas ejus generis, quas num. 1. diximus ex probabilibus dicta opinione, præceptum satis adimpleret.

Omnes tamen consensunt hunc peccare venialiter, aliqua enim semper irreverentia intercedit, si Deum quis alloquatur exterius, mentem aliò voluntariè distractus. His positis, tribus dictis, quæ ad nos pertinent, discernemus.

7. Dico Primò. Sacerdos mente voluntariè distractus Missam celebrans, non effugit peccatum veniale, si celebrat Missam de præcepto, si ex libertate. Ratio est modo dicta, quia semper intervenit irreverentia.

8. Dico Secundò. Distractus voluntariè in his Missæ partibus, quæ ad Canonem non pertinent, si eas ritè operetur (etiam cum celebrat ex præcepto) non audeo dicere cum peccare mortaliter. Ratio est, quia ex Missæ partibus non excedunt rationem orationis ad Deum. Cum igitur probabile sit, ut modo vidimus, recitare orationes de præcepto, cum voluntaria distractione, non esse mortale, probabile etiam erit in casu nostro.

9. Dico Tertiò. Si Sacerdos, per notabile tempus, voluntariè distractus, eas Missæ partes, quæ canonem continent, recitet seu peragat peccabit mortaliter, si Missa celebratur de præcepto, si ex libertate. Ratio, quæ me ad id movet, est discernim, quod intercedit inter Missæ Sacrificium, & cæteras orationes. Hæ enim sunt meræ allocutiones ad Deum, at Missa, est insuprà Sacrificium, hoc est, actus religionis excellentissimus, quo profitemur Deum summè venerari; ut supra suo loco notavimus. Videtur autem mihi gravis esse irreverentia, quod, quis, dum proficitur Deum summè per suam actionem venerari, cum illo irreverenter, per voluntariam distractionem, se gerat: & in tanto Ministerio, de quo tremunt Angelorum ordines, omnia alia cogitare velit, quam mente attendere ad quod operatur. Adde, & mortale periculum aliquid grave omittendi, vel non ritè operandi, &c.

10. Dixi autem (quæ Canonem continent) sibi enim continetur ratio Sacrificij: nam licet hujus essentia per nos in sola Consecratione consistat c. 1. §. 1. num. 1. & c. 2. §. 16. n. 6. proximè tamen antecedentia, & proximè consequentia, qualia sunt, quæ toto Canone continentur, maxime